

HØRING – ØKOLOGI – ENDRINGER I REGLER FOR IMPORT AV ØKOLOGISKE PRODUKTER OG LISTER OVER PRODUKTER OG SUBSTANSER

På vegne av Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet sender Mattilsynet forslag til endringer i forskrift av 18. mars 2017 nr. 355 om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter, akvakulturprodukter, næringsmidler og fôr (økologiforskriften) på høring.

Hovedinnhold i forskriftsutkastet

Forskriftsutkastet foreslår å ta inn følgende to nye EU-forordninger i norsk rett:

Forordning (EU) 2019/2164 gjelder oppdatering av lister over bruk av gjødselprodukter og plantevernmidler i økologisk produksjon, og videre lister over tilsetningsstoffer i økologisk fôr, mat og vin.

Forordning (EU) 2020/25 gjelder krav knyttet til import av økologiske produkter fra tredjeland. Rettsakten oppdaterer informasjon om kontrollorgan, kontrollmyndigheter og produktkategorier tredjeland har godkjenning for. Det er nødvendig med kontinuerlige oppdateringer for å ajourføre all informasjon for å sikre god kontroll med import av økologiske produkter i henhold til regelverket.

Bakgrunn

Økologiforskriften gjennomfører rådsforordning (EF) nr. 834/2007, kommisjonsforordning (EF) nr. 889/2008 og kommisjonsforordning (EF) nr. 1235/2008 med endrings- og gjennomføringsrettsakter. EU har vedtatt to nye endringsforordninger som nå sendes på høring.

EU har vedtatt forordning (EU) 2019/2164 som endrer forordning (EF) nr. 889/2008 om gjennomføringsbestemmelser til rådsforordning (EF) nr. 834/2007 om fastsettelse av regler for økologisk produksjon og merking av økologiske produkter. Rettsakten endrer vedlegg I, II, VI, VIII og VIIIa i forordning (EF) nr. 889/2008 om gjennomføringsbestemmelser til rådsforordning (EF) nr. 834/2007 om fastsettelse av økologisk produksjon og merking av økologiske produkter. Vedleggene gir en oversikt over hvilke produkter og substanser som

kan brukes i økologisk produksjon under visse vilkår. Endringene omfatter gjødselprodukter, plantevernmidler og tilsetningsstoffer i økologisk fôr, mat og vin.

EU har videre vedtatt forordningen (EU) 2020/25 som endrer forordning (EF) nr.1235/2008, og fastsetter gjennomføringsregler til rådsforordning (EF) nr. 834/2007 om regler for import av økologiske produkter fra tredjeland. Rettsakten oppdaterer informasjon om kontrollorgan, kontrollmyndigheter og produktkategorier tredjeland har godkjenning for.

Rettsaktene må gjennomføres ved endring av forskrift av 18. mars 2017 nr. 355 om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter, akvakulturprodukter, næringsmidler og fôr (økologiforskriften). Forordningene er vedtatt i EU og er under vurdering i EØS/EFTA-statene. Forordningene følger vedlagt på engelsk og dansk, siden norsk oversettelse ikke foreligger pr. i dag.

Innholdet i forskriftsutkastet

Forordning (EU) 2019/2164

Rettsakten endrer vedlegg I, II, VI, VIII og VIIIa i forordning (EF) nr. 889/2008 om gjennomføringsbestemmelser til rådsforordning (EF) nr. 834/2007 om fastsettelse av økologisk produksjon og merking av økologiske produkter. Endringene er basert på anbefalinger fra EGTOP (Expert Group for Technical Advice on Organic Production), som har vurdert at produktene og stoffene er i tråd med prinsippene for økologisk produksjon og nødvendig for bruk.

Rettsakten gjennomfører følgende hovedendringer i forordning (EF) nr. 889/2008:

➤ **Vedlegg I (gjødsel- og jordforbedringsprodukter):**

Følgende nye produkter på listen:

- Humus syrer (humic and fulvic acids): Slike syrer kan fremstilles av organisk jord materiale, og en forutsetning for bruk i økologisk produksjon er at det kun benyttes uorganiske salter i fremstillingsprosessen (forbud mot bruk av ammonium salter). Produktet kan være relevant som «biostimulant» for å fremme fruktbarhet og tilgjengeligheten av makro- og mikronæringsstoffer i jorda. Dette produktet er ikke dekket av felles EU-regelverk for gjødsel, men kan tillates av nasjonale myndigheter. Det er ikke forbud mot bruk av slike syrer i nåværende konvensjonelt gjødselregelverk i Norge, forutsatt at kvalitetskrav overholdes.
- Biokull: En forutsetning for bruk i økologisk produksjon er at produktet kun har opprinnelse fra plantemateriale. Materialet skal være ubehandlet eller behandlet med produkter i vedlegg II i forordning (EF) nr. 889/2008. Det er krav til maksimum innhold av 4 mg polycyclic aromatic hydrokarboner (PAHs) pr kg TS. Det er vist til at biokull kan ha positiv effekt på jordfruktbarhet og karbonbinding i jord. Dette produktet er ikke dekket av felles EU-regelverk for gjødsel, men er under vurdering i EU. Inntil videre kan bruk av biokull tillates av nasjonale myndigheter. Det er ikke forbud mot bruk av produktet i nåværende konvensjonelt gjødselregelverk i Norge, forutsatt at kvalitetskrav overholdes.
- Biprodukt fra skjellproduksjon og eggeskall: Det er en betingelse for bruk i økologisk produksjon at skjell skal komme fra bærekraftig fiskeri, og at eggeskall ikke skal være fra «factory farming». I Norge betyr dette at eggene ikke skal være fra burhøner, men komme fra frittgående høner.

Det er videre oppdatering i informasjon om to eksisterende produkter i vedlegg I. For *Chitin* er det en oppdatering i regelverksreferansen til horisontalt regelverk, og for produktet *kalsium karbonat* er det presisert at produktene i parentes er eksempler på

slike produkter og ikke en utfyllende regulering av hvilke kalsium karbonat produkter som er tillatt.

➤ **Vedlegg II (plantevernmidler):**

Følgende nye stoffer på listen:

- Maltodextrin: Dette er et stivelsesprodukt som også er et godkjent tilsetningsstoff for produksjon av ikke-økologisk mat. Virker som insekticid, og nedbrytes svært raskt.
- Cerevisiane (ikke fra GMO organisme): Tørket cellevegger fra gjær (*Saccharomyces cerevisiae*). Lav-risiko aktivt stoff, men kan redusere forekomst av patogener.
- Terpenes (eugenol, geraniol og thymol): Dette er flyktige plantestoffer med karakteristisk lukt, og er brukt som aromastoffer i ikke-økologisk mat. Kan ha effekt som fungicid mot sopp. Forsvinner i løpet av få dager, og ingen rester i produkter.
- Hydrogenperoksid (er et basisstoff ved lavere konsentrasjon enn 5%): Dette stoffet kan f.eks. benyttes til å desinfisere såvare. Virker mot patogener (bakterier og sopp).
- Natriumklorid (er et basisstoff): Er vist til å kunne virke som fungicid mot sopp.
- Utvider godkjenning av pyretriner til å omfatte planteopprinnelse generelt, og ikke kun fra *Chrysanthemum cinerariaefolium*.

➤ **Vedlegg VI (tilsetningsstoffer til bruk i økologisk fôr):**

Følgende nye produkter og substanser på listen:

- Natrium propionat: Er et salt av propionsyre som godkjennes som ensileringsmiddel, og har god effekt mot mugg og gjærsopp i grovfôr. Salt av propionsyre er tryggere enn ren propionsyre for bruker av ensileringsmiddel. Natriumpropionat er videre mindre flyktig.
- Guar gum: Godkjennes som bindemiddel, og kan f.eks. benyttes for å sikre ønsket konsistens på «fôr blokker/steiner». Er i dag allerede godkjent som tilsetningsstoff i økologisk mat.
- Sweet chestnut extract (kastanje ekstrakt): Godkjennes som smaksstoff.
- Betain (betaine anhydrous): Godkjennes for bruk i fôr til enmagede dyr, og skal være av naturlig opprinnelse og når tilgjengelig fra økologisk produksjon. Har vitaminlignende effekt, og er et alternativ til kolin i fôr til enmagede dyr. Det vises til positive effekter på fordøyelseskanalen, og at strøet (gjødse) blir mer tørt (mot «osmotisk stress»). Betain virker som metyldonor og gjør derfor aminosyra methionin i fôrråvarene mer tilgjengelig for dyret.

➤ **Vedlegg VIII (tilsetningsstoffer til bruk i økologisk mat):**

- Nye krav til at flere tilsetningsstoffer skal være av økologisk opprinnelse (tara gum, lecitin, glycerol, locust bean gum, guar gum, arabic gum, gellan gum og carnauba voks). Det gis tre års overgangsperiode for dette kravet (1.1.2022).
- Tara gum (tykningsmiddel): Nytt tilsetningsstoff, med krav til opprinnelse fra økologisk produksjon fra 1.1.2022.
- Glycerol får et utvidet bruksområde til bruk i kapsler og coating av tabletter.
- Silicon dioxide får nytt oppdatert navn.

- Carnauba voks får utvidet bruksområde. Det blir tillatt å vokse frukt for at produktet skal tåle kald transport/oppbevaring av plantesanitære årsaker. Ved kald transport vil spesifikke insekter ikke overleve.
- L(+) lactic acid fra fermentering: Nytt tilsetningsstoff til bruk som prosesseringsmiddel for fremstilling av planteprotein ekstrakter. Tilsetningsstoffet *natrium hydroxide* får tilsvarende utvidet bruksområde.
- Humle ekstrakt: Nytt tilsetningsstoff til bruk som prosesseringsmiddel for antimikrobielle formål i produksjon av sukker. Når tilgjengelig skal det være fra økologisk produksjon.
- Pine rosin extract: Nytt tilsetningsstoff til bruk som prosesseringsmiddel for antimikrobielle formål i produksjon av sukker. Når tilgjengelig skal det være fra økologisk produksjon.
- Bentonite: Det gjennomføres en presisering av bruksområdet som prosesseringsmiddel.

➤ **Vedlegg VIIIa (tilsetningsstoffer til bruk i økologisk vin):**

Det gjennomføres kun mindre endringer i bruksområde og tilsetningsstoffer:

- I punkt 6 blir autolysert gjær tilføyd.
- I punkt 5, 15 og 21 blir cellevegger av gjær tilføyd.
- Punkt 31 om koppersulfat blir strøket.

Forordning (EU) 2020/25

Rettsakten endrer artiklene 11.1 og 13.2, og vedleggene III og IV i forordning (EF) nr. 1235/2008 om fastsettelse av gjennomføringsbestemmelser til rådsforordning (EF) nr. 834/2007 når det gjelder ordninger for import av økologiske produkter fra tredjeland. Vedlegg III i forordning (EF) nr. 1235/2008 inneholder en liste over tredjeland, hvor produksjonssystem og kontrollsystem for økologisk produksjon er anerkjent som ekvivalente med forordning (EF) nr. 834/2007. Vedlegg IV i forordning (EF) nr. 1235/2008 inneholder en liste over godkjente kontrollorganer eller myndigheter, som kan føre kontroll med økologisk produksjon i angitte tredjeland og produktkategorier etter ekvivalensprinsippet.

Rettsakten gjennomfører følgende hovedendringer i forordning (EF) nr. 1235/2008:

Artikkel 11.1:

Det innføres en endelig dato den 30.06.2020 for nye søknader til EU kommisjonen for vurdering og godkjenning av nye kontrollorgan som kan føre kontroll med økologisk produksjon i angitte tredjeland og produktkategorier etter ekvivalensprinsippet (vedlegg IV). Det vil imidlertid fortsatt være muligheter for listeførte kontrollorgan å søke om endringer i godkjenningssomfanget («scope»). Formålet med denne endringen er å sikre administrative ressurser og overgang til nytt økologiregelverk fra 1.1.2021 med vurdering av kontrollorgan etter «samsvarsprinsippet». Listeføring av godkjente kontrollorgan eller myndigheter etter ekvivalensprinsippet utløper 31.12.2023. Etter dette skal det kun være godkjente kontrollorgan/myndigheter som fører tilsyn med virksomheter i tredjeland etter samsvarende regler med EU.

Artikkel 13.2:

Rettsakten klargjør og spesifiserer at importsertifikatet (COI) må være utstedt og lagt inn i TRACES NT av ansvarlig kontrollorgan/myndighet før varepartiet forlater tredjelandet.

Vedlegg III:

- For Japan er ett nytt kontrollorgan anerkjent.
- For Republikken Korea er det endring i navn på kompetent myndighet, og to kontrollorgan er fjernet og er ikke lenger anerkjente.
- For USA er nye kontrollorgan anerkjente, og samtidig er enkelte andre kontrollorgan fjernet og ikke lenger anerkjente.

Vedlegg IV:

- Nye kontrollorgan er anerkjente for å kontrollere økologiske produkter i angitte tredjeland og for spesifikke produktkategorier (DQS Polska sp. z o.o., og FairCert Certification Services Pvt Ltd).
- Utvidelse av virkeområdet for enkelte kontrollorgan til nye tredjeland (geografisk område) og/eller nye produktkategorier.
- Endring i kontaktinformasjon for enkelte kontrollorgan.
- Fjerning av sertifiseringsaktiviteten i tredjeland for ett kontrollorgan (Argencert SA), og fjerning av en produktkategori for et annet kontrollorgan.
- Korrigering av forordning (EU) 2019/39 for et kontrollorgan, hvor landet Guinea erstattes med Guinea Bissau. Endringen får tilbakevirkende kraft fra 31.01.2019.

Generelt om gjennomføring av forordninger

Endringsforskriften gjennomfører to nye EU-forordninger. Forordningsformen velges av EU i tilfeller hvor det er behov for at regelverket skal gjelde likelydende i hele EU, og hele EØS-området. Forordningene gjelder direkte i alle EUs medlemsland, men må gjøres til del av norsk rettsorden. På grunn av behovet for likelydende regelverk stiller EØS-avtalen strenge krav til gjennomføringen, nemlig at forordningene "som sådan gjøres til en del av avtalepartenes interne rettsorden", jf. EØS-avtalen art. 7. I Norge er "henvisingsteknikken" valgt for å ivareta dette kravet, se forskriftsforslaget §§ 3 og 4. Dette innebærer at forskriften fastsetter at de aktuelle forordningene, gjelder som forskrift. Forordningene er da bindende som norsk forskrift, med unntak av de tilpasninger som følger av EØS-avtalen. Teksten i forordningene tas ikke inn i forskriftens paragrafer.

Denne metoden innebærer at rettigheter og plikter ikke kan leses direkte ut av forskriften. Brukere må gå til selve forordningsteksten for å finne dem. For å lette tilgjengeligheten, er forordningsteksten lagt ved høringen her. I forbindelse med kunngjøring av forskriften, vil Mattilsynet sørge for at forordningsteksten også blir å finne i tilknytning til forskriften.

Konsekvensutredning

Forordning (EU) 2019/2164

Endringer som gjøres ved forordning (EU) 2019/2164 vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Vi mangler imidlertid informasjon om det nye kravet om økologisk opprinnelse for flere tilsetningsstoffer i mat vil innebære konsekvenser for norske virksomheter. Flere av endringene i rettsakten vurderes til å ha nyttevirkning, og følgende endringer er spesielt av betydning for økologiske virksomheter i Norge:

- Generelt sikrer nye substanser og tilsetningsstoffer større valgfrihet for virksomheter, og kan fremme produktkvalitet og produktspekter.
- For området gjødse er det nye organiske gjødselslag som kan være relevante også for norske virksomheter. Dette gjelder blant annet for biokull, som det allerede har

vært noe interesse for i Norge. For de nye animalske gjødselproduktene fra egg og blåskjell er det horisontale regler for gjødsel og biprodukter som må overholdes i tillegg.

- For området plantevernmidler er det enkelte nye stoffer som godkjennes for bruk i økologisk produksjon. Disse er vurdert til å oppfylle kravene om naturlig opprinnelse fra vegetabilsk, animalsk, mineralsk eller mikrobiell opprinnelse, og er vurdert som et nødvendig alternativ for å ivareta plantehelse hvis forebyggende tiltak ikke er tilstrekkelig. En betingelse for bruk av plantevernmidler i økologisk produksjon i Norge er at de samtidig er godkjent nasjonalt i henhold til horisontalt regelverk for plantevernmidler. De nye basisstoffene hydrogenperoxide og natriumklorid blir imidlertid automatisk godkjent i Norge uten en nasjonal godkjenningssprosess. De andre aktive stoffene maltodextrin, cerevisane, terpenes er foreløpig ikke på markedet i Norge, og må derfor først søkes om nasjonal godkjenning og omsetning før det er mulig å ta det i bruk i økologisk produksjon i Norge.
- For området økologisk fôr er trolig det nye tilsetningsstoffet betain til bruk i økologisk fôr til fjørfe og svin særlig viktig for norske virksomheter. Siden tilsetningsstoffet kan fremme mer tørt strø/gjødsel, er dette særlig gunstig i økologisk fjørfefôr og kan fremme dyrehelse og dyrevelferd. Videre vurderer vi det som viktig at natriumpropionat blir godkjent som ensileringsmiddel til bruk i økologisk produksjon for å fremme god grovfôr kvalitet og videre ivareta trygghet for bruker av ensileringsmiddel.
- For området økologisk mat blir det et krav om økologisk opprinnelse for flere tilsetningsstoffer. Bruk av tilsetningsstoffer med økologisk opprinnelse er positivt i henhold til økologiske prinsipper. Siden det er en tre års overgangsperiode vil markedet ha en mulighet til å fremme den økologiske produksjonen av tilsetningsstoffer. Vi mangler informasjon om tilgjengeligheten av tilsetningsstoffer i økologisk opprinnelse, og hvilke muligheter det er for slik produksjon i markedet. Vi ønsker informasjon og innspill fra høringsinstansene dersom dette nye kravet innebærer spesielle utfordringer eller får konsekvenser for produksjon av økologisk mat.

Forordning (EU) 2020/25

Rettsakten vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Det er behov for kontinuerlige oppdateringer i vedlegg III og IV i forordning (EF) nr. 1235/2008, for å ajourføre alle bestemmelser og informasjon som er knyttet til tredjeland, kontrollorgan og kontrollmyndighet. Rettsakten klargjør og spesifiserer at importsertifikatet må være utstedt og lagt inn i Traces NT av ansvarlig kontrollorgan før varepartiet forlater tredjelandet. Dette vil forebygge at produkter ankommer førstemottakerlandet uten først å ha nødvendig dokumentasjon i orden. Videre har kontrollorganet mulighet til å gjennomføre risikobasert fysisk kontroll av varepartiet etter behov før det blir eksportert.

Høringsssvar

Høringsssvar sendes inn via lenke på [Mattilsynets nettside](#). Alle høringsinnspill vil offentliggjøres på denne nettsiden til Mattilsynet.

Høringsfrist: 14.04.2020

Med hilsen

Are Tømmerberg Sletta
Seksjonssjef
Mattilsynet, hovedkontor, seksjon planter

Vedlegg:

- Forslag til endringsforskrift
- [Forordning \(EU\) 2019/2164 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2019/2164 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2020/25 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2020/25 \(da\)](#)
- Liste over høringsinstanser